

Begroting 2025

De cijfers op hoofdlijnen

Provincie Gelderland

Definitief

woensdag 13 november 2024

Bezoekadres: Markt 11, 6811 CG ARNHEM
Postadres: Postbus 9090, 6800 GX ARNHEM
Telefoon: (026) 3599480
E-mail: post@gelderland.nl
Website: www.gelderland.nl

provincie

Gelderland

De cijfers op hoofdlijnen

De cijfers op totaal worden weergegeven in onderstaand overzicht:

Baten		Lasten	
Totaal baten	965.562	Totaal lasten	953.651
Uit reserves	486.210	Naar reserves	439.185
		Exploitatieruimte	58.936

We begroten voor 2025 in totaal € 954 miljoen aan lasten. In totaal verwachten we € 965 miljoen aan baten. Dat is meer dan het totaal van de lasten. Een deel van de dekking van de lasten komt uit de reserves en SPUKS. In de reserves zit geld voor bepaalde projecten en doelen waar uw Staten al eerder over hebben besloten. Als er lasten op de begroting worden gezet voor die projecten, wordt het geld uit de reserves hiervoor gebruikt. Uiteindelijk resulteren alle plussen en minnen in een exploitatieoverschot voor 2025.

Reserves

In bovenstaand overzicht ziet u zowel aan de baten kant als aan de lasten kant reserves staan. Aan de baten kant staat het bedrag dat we in 2025 uit de reserves halen om onze doelen te realiseren, € 486,2 miljoen. Aan de lasten kant staat wat we toevoegen aan de reserves, € 439,2 miljoen. Met uw Staten hebben we afgesproken om vanaf deze Begroting de informatie over reserves te verbeteren en ons met name te richten op de themareserves. De themareserves zijn gekoppeld aan onze ambities. In dit onderdeel, waar we op hoofdlijnen cijfers presenteren, nemen we de verwachte eindstand voor 2025 van de reserve per ambitie op. Een uitsplitsing van de ambitiereserves naar themareserves en op totaalniveau is opgenomen in bijlage 1 van deze begroting (Reserveoverzicht provincie Gelderland totaal). In het onderdeel Ambities is het reserveoverzicht van de betreffende ambitie opgenomen. Vervolgens is op de themapagina het inzicht in de themareserve opgenomen. Hierin geven we aan voor welke projecten we in 2025 dotaties en/of onttrekkingen verwachten. Ook is aangegeven wat er eind 2025 én eind 2028 nog aan middelen resteert voor het betreffende project.

Reserve	Verwachte eindstand 31-12-2025
Bestuur en weerbaarheid	28.156
Vitaal platteland	224.821
Cultuur en maatschappij	23.370
Regionale economie	73.931
Verkeer en vervoer	745.810
Ruimte en wonen	51.763
Milieu en energie	35.931
Mens en middelen	74.814
Algemene dekkingsmiddelen	716.414
Algemene Reserve	2.910
Reserve Stamkapitaal	2.355.718
Totaal	4.333.637

bedragen x € 1.000

De exploitatieruimte

De exploitatieruimte is het saldo van de geraamde structurele baten en de geraamde structurele lasten. Belangrijk bij de exploitatieruimte is dat de saldo's van de komende jaren boven nul zijn en dat is het geval in de Begroting 2025. De structurele baten komen uit het provinciefonds en de opcenten Motorrijtuigenbelasting. Ten opzichte van de Najaarsnota 2024 is de septembercirculaire van het provinciefonds verwerkt en opcenten motorrijtuigenbelasting. De structurele lasten zijn over de verschillende ambities en thema's verdeeld. De verdeling heeft u vastgesteld bij de Keuzes voor een duurzame toekomst in 2023. Deze middelen worden elk jaar geïndexeerd met de inflatiecompensatie. De indexatie voor 2025 hebben uw Staten bij Perspectiefnota 2025 vastgesteld. Na indexatie van deze middelen bedraagt ons structurele budget voor 2025 ongeveer € 600 miljoen. Binnen deze verdeling stellen wij een wijziging voor. Dit betreft een bedrag van afgerond € 0,3 miljoen voor de gestegen aan water gerelateerde VTH-taken. Het betreft hier een

structureel budget wat we over zetten vanuit het thema Water naar het thema Gezonde, veilige leefomgeving. Na alle mutaties zien de saldo's er in onderstaande tabel als volgt uit. De saldo's zijn bedoeld voor inflatiecorrectie. Het Rijk vergoedt de inflatiecorrectie vooraf via het provinciefonds (in de mei- en septembercirculaire). Wij doen dit achteraf. De saldo's hebben we daarom nodig voor de inflatiecorrectie die we volgend voorjaar (2026) gaan toepassen. Vanaf 2029 daalt de ruimte scherp en is er ongeveer € 10 miljoen over.

Exploitatieruimte

2025	2026	2027	2028
€ 58,9 miljoen	€ 38,2 miljoen	€ 32,1 miljoen	€ 26,9 miljoen

Conform toezegging 24T65 nemen we een overzicht op van de structurele lasten. De structurele lasten, zoals verdeeld na de Keuzes voor een duurzame toekomst, zijn als volgt verdeeld:

Structurele middelen per ambitie 2025

Ambitie	Thema's	Structureel beschikbaar (jaarlijks)
Bestuur en weerbaarheid	Weerbaar bestuur en samenleving, Sterk bestuur en toezicht en Buitenlandse betrekkingen en lobby	2,9
Vitaal platteland	Biodiversiteit en natuur	48,4
	Landbouw	3,4
	Water	8,3
Cultuur en maatschappij	Erfgoed, cultuur en vrijheid	31,3
	Sport	1,7
Regionale economie	Onderwijs en arbeidsmarkt, werklocaties, vestigingsklimaat en innovatie en recreatie en toerisme	14,4
Verkeer en vervoer	Beheer, onderhoud en verbetering infrastructuur, Gebruik infrastructuur en OV-concessies	274,2
Ruimte en wonen	Wonen	7,9
	Leefbaarheid	4,7
	Ruimte	1,0
	Regio	1,7
Milieu en energie	Energie en klimaat en Gezonde en veilige leefomgeving	26,4
Mens en middelen	Provinciaal bestuur en Middelen en organisatie	174,2
Algemene dekkingsmiddelen	Algemene dekkingsmiddelen	0,9
	TOTAAL	€ 601,4
Bedragen x € 1 miljoen		

De incidentele ruimte

De incidentele ruimte is onderdeel van de reserve Algemene dekkingsmiddelen. In de incidentele ruimte ramen we de verwachte opbrengsten van treasury en het dividend. De ruimte wordt met name gebruikt om investeringsbudgetten van bestuursperioden te dekken. Voor deze periode is het totale investeringsbudget van € 400 miljoen reeds gedekt. De saldo's zichtbaar in de jaren 2025 tot en met 2027 kunnen eventueel betrokken worden bij een integrale afweging in de Tussenbalans (komend voorjaar). Hierbij zullen we uiteraard niet zomaar middelen claimen, maar zorgvuldig afwegen of

er middelen benodigd zijn voor het behalen van onze (gewijzigde) doelstellingen uit het coalitieakkoord. Niet benodigde middelen kunnen dan worden behouden voor een investeringsbudget van een volgende bestuursperiode.

Incidentele ruimte

2025	2026	2027	2028
€ 123,5 miljoen	€ 94,1 miljoen	€ 88,1 miljoen	€ 99,6 miljoen

Totaaloverzicht van beschikbaarstellingen

Een beschikbaarstelling is een voorstel om middelen beschikbaar te maken voor de uitvoering van bepaald doel of project. In zo'n voorstel maken we 2 dingen duidelijk: welke activiteiten worden uitgevoerd om de doelen te bereiken en wat kost dit?

In deze Begroting zijn voorstellen voor beschikbaarstelling opgenomen met als dekkingsbron:

- 1. investeringsbudget van deze bestuursperiode (zijnde de € 400 miljoen)
- 2. vrijval van middelen uit voorgaande bestuursperiodes.

Ons college stelt voor om onderstaande voorstellen voor beschikbaarstellingen te dekken uit het investeringsbudget voor deze bestuursperiode.

Ambitie/ thema	Project/ Activiteit	Beschikbaarstellingen ten laste van investeringsbudget coalitieakkoord (in €)	Waarvan in 2025 op de begroting als verwachte lasten
Ambitie 2 Vitaal platteland			
Biodiversiteit en natuur	Projectensubsidie SLG 2025 tot en met 2028	799.580	799.580
	Meer Gelderse vergroeners	522.809	522.809
	Ondersteuning wildopvangcentra (24A30)	236.000	236.000
Landbouw	Circulaire mestverwerking	2.400.000	2.400.000
	Kennis en innovatieprogramma 2025-2028: 'Fruitteelt levert mooie streken in Gelderland'	1.992.500	1.992.500
Totaal ambitie 2 Vitaal platteland		5.950.889	5.950.889
Ambitie 3 Cultuur en maatschappij			
Erfgoed, cultuur en vrijheid	Gelders programma Erfgoed en cultuur	10.760.000	10.760.000
	De Opening	100.000	100.000
Sport	Versterken gemeentelijke samenwerking	300.000	300.000
	Bijdrage regionale talentprogramma's topsport	615.000	205.000
	Reguliere topsportevenementen	1.000.000	850.000
	Monitoring en evaluatie sportsector Gelderland	150.000	50.000
	Topsportevenementen internationaal	1.280.000	730.000
	Fonds Maatschappelijke Waarde Topsport	1.800.000	600.000

Totaal ambitie 3 Cultuur en maatschappij		16.005.000	13.595.000
Ambitie 4 Regionale economie			
Werklocaties	Toekomstbestendige werklocaties	1.500.000	1.500.000
Vestigingsklimaat en innovatie	Uitvoeringsagenda Circulaire economie 2025-2027	1.000.000	500.000
	MKB-innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT) 2025	2.700.000	1.067.040
Totaal ambitie 4 Regionale economie		5.200.000	3.067.040
Ambitie 5 Verkeer en vervoer			
Beheer, onderhoud en verbetering infrastructuur	Verkeersveiligheid	8.600.000	2.050.000
	Actieve mobiliteit	29.000.000	9.120.000
Gebruik infrastructuur	Slim en schoon onderweg	5.000.000	1.650.000
Totaal ambitie 5 Verkeer en vervoer		42.600.000	12.820.000
Ambitie 6 Ruimte en wonen			
Wonen	SteenGoed Benutten procesondersteuning	100.000	75.000
Leefbaarheid	De krant op tafel in elk dorpshuus	175.000	87.500
Regio	Schaalsprong Foodvalley	500.000	500.000
	Procesgeld regiodeals	400.000	100.000
Totaal ambitie 6 Ruimte en wonen		1.175.000	762.500
Ambitie 7 Milieu en energie			
Energie en klimaat	Subsidieregeling Voorfinanciering Ontwikkelkosten	500.000	
Totaal ambitie 7 Milieu en energie		500.000	0
Totaal beschikbaarstellingen uit investeringsbudget bestuursperiode 2023-2027		71.430.889	36.195.429

Ons college stelt voor om onderstaande voorstellen voor beschikbaarstelling te dekken uit vrijval van middelen. Het betreft hier dus hernieuwde inzet van oude niet meer benodigde middelen. Door deze hernieuwde inzet van oude middelen verhogen we feitelijk ons investeringsbudget voor deze bestuursperiode tot afgerond € 470 miljoen (€ 400 miljoen coalitieakkoord + € 25 miljoen uit de Perspectiefnota 2025 + € 23 miljoen in de Najaarsnota 2024 + € 21 miljoen in deze Begroting).

Ambitie/ thema	Project/ Activiteit	Beschikbaarstellingen ten laste van vrijgevallen middelen (in €)	Waarvan in 2025 op de begroting als verwachte lasten
Ambitie 4 Regionale economie			
Werklocaties	Impuls herstructurering, intensivering en circulaire bedrijventerreinen	10.000.000	475.000
Vestigingsklimaat en innovatie	Uitvoeringsagenda Circulaire economie 2025-2027	800.000	
	Eerbeek Loenen 2023; de	5.900.000	900.000

	papierindustrie blijvend aan Gelderland verbinden		
Totaal ambitie 4 Regionale economie		16.700.000	1.375.000
Ambitie 5 Verkeer en vervoer			
Gebruik infrastructuur	Duurzame en innovatieve logistiek	2.250.000	500.000
Totaal ambitie 5 Verkeer en vervoer		2.250.000	500.000
Ambitie 6 Ruimte en wonen			
Wonen	Economische aantrekkelijkheid kernen en centra	1.500.000	
Leefbaarheid	Verbind je buurt-fonds (Oranje Fonds)	1.000.000	1.000.000
Totaal ambitie 6 Ruimte en wonen		2.500.000	
Totaal beschikbaarstellingen uit vrijval van middelen		21.450.000	2.375.000

Een toelichting op de beschikbaarstelling van het project of activiteit vindt u bij het betreffende thema in het onderdeel Ambities van deze Begroting.

Totaaloverzicht van begrotingssubsidies

Voor het verstrekken van een subsidie is in principe een subsidieregeling nodig. Op deze hoofdregel bestaan twee uitzonderingen: de begrotingssubsidie en de incidentele subsidie. Alleen uw Staten kunnen een grondslag voor een begrotingssubsidie vaststellen. Dit kan door de subsidieontvanger en het maximum subsidiebedrag bij besluit deel te laten uitmaken van de begroting. Hiermee kan ons college vervolgens de subsidie verlenen aan de aanvrager. De financiële dekking voor begrotingssubsidies kan zowel uit structurele middelen als uit incidentele middelen komen.

In deze Begroting zijn onderstaande voorstellen voor een begrotingssubsidie opgenomen. De dekking voor deze voorstellen is reeds beschikbaar of er wordt in deze Begroting een voorstel voor beschikbaarstelling gedaan. In de laatste kolom is zichtbaar welk bedrag van de begrotingssubsidie in het begrotingsjaar 2025 als budget is opgenomen. Indien de begrotingssubsidie wordt gedekt uit een voorstel voor beschikbaarstelling in deze begroting, staat in de tabel van de beschikbaarstellingen hierboven het geraamde budget voor 2025.

Ambitie/ thema	Project/ Activiteit	Dekking	Bedrag (in €)	Effect op begrote lasten 2025
Ambitie 2 Vitaal platteland				
Biodiversiteit en Natuur	Lening drie agrarische collectieven	Structureel	3.345.500	
	Ondersteuning maatschappelijke natuurorganisaties (gewijzigde grondslag)	Structureel budget/ Transitiebudget Keuzes voor een duurzame toekomst	4.009.290	1.219.290
	Ondersteuning wildopvangcentra (24A30)	Investeringsbudget bestuursperiode (amendement)	236.000	
Totaal ambitie 2 Vitaal platteland			7.590.790	1.219.290
Ambitie 3 Cultuur en maatschappij				

Erfgoed, cultuur en vrijheid	Bevrijdingsevenement Wageningen	Structureel budget	920.000	230.000
	Herdenking en Bevrijdingsfeest Sawah Belanda 2025	Herinzet oude middelen (Perspectiefnota 2025)	16.000	16.000
	Regioarcheologie	Structureel budget	638.400	159.600
	De Opening	Investeringsbudget bestuursperiode (voorstel)	100.000	
	Transitiemiddelen Gelders belang	Transitiebudget Keuzes voor een duurzame toekomst	230.269	230.269
Sport	Jeugdfonds Sport en Cultuur	Structureel budget	771.628	192.907
	Topsport Gelderland	Structureel budget	2.280.500	570.125
	Gelderse Sport Federatie	Structureel budget	3.648.800	912.200
	Inzet vechtsporten voor weerbaarheid jongeren	Investeringsbudget bestuursperiode (voorstel)	123.350	
	Samenwerking Achterhoek in beweging	Investeringsbudget bestuursperiode (voorstel)	175.200	
	EK paradressuur	Investeringsbudget bestuursperiode (voorstel)	230.000	
	WK tweespannen	Investeringsbudget bestuursperiode (voorstel)	150.000	
	WK baanwielrennen U19	Investeringsbudget bestuursperiode (voorstel)	200.000	
Totaal ambitie 3 Cultuur en maatschappij			9.534.147	2.311.101
Ambitie 4 Regionale economie				
Onderwijs en arbeidsmarkt	GrensInfoPunten	Structureel budget/bijdragen derden	1.097.916	274.479
Werklocaties	Werklandschappen van de toekomst	Investeringsbudget (Tussendocument 2024)	1.250.000	500.000
Vestigingsklimaat en innovatie	Organiserend vermogen economie	Structureel budget	5.136.911	5.136.911
	Foodvalley 2030	Investeringsbudget voorgaande bestuursperiode/structureel budget	3.840.000	3.840.000
Recreatie en toerisme	Uitvoeringsprogramma vitaliteit (verblijfs-)aanbod	Investeringsbudget voorgaande bestuursperiode/structureel budget	74.600	74.600
	Uitvoeringsprogramma Verhaallijnen	Investeringsbudget voorgaande bestuursperiode/structureel budget	77.500	77.500
Totaal ambitie 4 Regionale economie			11.476.927	9.903.490
Ambitie 6 Ruimte en wonen				
Leefbaarheid	Distributiecentrum Voedselbank	Structureel budget	120.964	120.964

	Leefbaarheidsalliantie	Structureel budget	4.560.999	4.560.999
Totaal ambitie 6 Ruimte en wonen			4.681.963	4.681.963
Ambitie 7 Milieu en energie				
Energie en klimaat	Connectr Energy Innovation; bijdrage jaarplan 2025	Structureel budget	1.246.360	1.246.360
Totaal ambitie 7 Milieu en energie			1.246.360	1.246.360
Totaal begrotingssubsidies			34.530.187	19.362.474

Een toelichting op de voorstellen uit bovenstaande tabel vindt u bij het betreffende thema in het onderdeel Ambities van deze Begroting.

Totaaloverzicht investeringsbudget bestuursperiode

In het Coalitieakkoord Gelderland Gewoon doen is een eenmalig investeringsbudget van € 400 miljoen voor 4 jaar opgenomen. Via beschikbaarstellingen nemen we uw Staten mee in hoe dit geld concreet wordt ingezet. Voor het totale overzicht van al de beschikbaar gestelde middelen en daarmee uitnutting van het investeringsbudget nemen wij onderstaande tabel op. De tabel nemen we op afgerond op € 0,1 miljoen, dit kan afwijken van de werkelijke bedragen. Zoals benoemd bij de Begroting 2024 zullen we bij de Tussenbalans halverwege deze bestuursperiode bekijken of de geplande activiteiten daadwerkelijk zijn en worden uitgevoerd en of nog bijsturing nodig is om de gestelde doelen te behalen. Vanaf de Perspectiefnota 2025 hanteren we meer zichtbaar het principe 'nieuw voor oud'. Deze middelen verhogen feitelijk ons investeringsbudget. We nemen ze daarom op in het totaal overzicht hieronder. Daarbij blijven we wel een scheiding houden tussen het initiële investeringsbudget en de herinzet van oude middelen.

Overzicht beschikbaar gestelde middelen investeringsbudget 'Gelderland Gewoon Doen 2023-2027'

Ambitie / Thema's	Investeringsbudget	Beschikbaar gesteld tot Begroting 2025	Voorstel beschikbaarstellingen Begroting 2025	Restant investeringsbudget na Begroting 2025
1 Bestuur en weerbaarheid				
Weerbaar bestuur en samenleving, Sterk bestuur en toezicht en Buitenlandse betrekkingen en lobby	4,0*	0,1	0,9**	3,0
2 Vitaal platteland				
Biodiversiteit en natuur	10,0	4,5	1,3	4,2
Landbouw	10,0	3,2	4,4	2,4
Water	1,0	0,7		0,3
Programma Veluwe	3,0	0,8		2,2
3 Cultuur en maatschappij				
Erfgoed, cultuur en vrijheid	33,0	7,5	10,9	14,6
Sport	10,0	2,3	5,1	2,6
4 Regionale economie				
Onderwijs en arbeidsmarkt, werklocaties, vestigingsklimaat en	32,0	10,6	5,2	16,2

innovatie en recreatie en toerisme				
5 Verkeer en vervoer				
Beheer, onderhoud en verbetering infrastructuur, Gebruik infrastructuur en OV-concessies	167,0	37,7	42,6	86,7
6 Ruimte en wonen				
Wonen	14,0		0,1	13,9
Leefbaarheid	22,0	22,0		0
Ruimte				
Regio	30,0	9,5	0,9	19,6
7 Milieu en energie				
Energie en klimaat en Gezonde en veilige leefomgeving	12,0	2,0		10,0
Mens en middelen				
Provinciaal bestuur en Middelen en organisatie	52,0	52,0		0
Algemene dekkingsmiddelen				
Algemene dekkingsmiddelen				
SUBTOTAAL	400,0	152,9	71,4	175,7
Vrijval en herinzet middelen Perspectiefnota 2025	24,5	24,5		0
Vrijval en herinzet "middelen voor OV behouden"	23,7	23,7		0
Vrijval en herinzet middelen Begroting 2025	21,5		21,5	0
Totaal inclusief vrijval en herinzet oude middelen	469,7	201,1	92,9	175,7
Bedragen x € 1 miljoen				
<p>* Dit betreft een bedrag van jaarlijks € 1 miljoen voor Provinciale Staten (totaal € 4 miljoen deze bestuursperiode) om zelf Statenbreed in te zetten voor ideeën uit de samenleving. Dit bedrag is administratief onder Algemene dekkingsmiddelen geplaatst.</p> <p>** Als gevolg van de besluitvorming op 13 november 2024 hebben Provinciale Staten het amendement 24A30 Ondersteuning wildopvangcentra aangenomen. Dit bedrag is onder de beschikbaarstellingen opgenomen.</p>				